

"A víz szalad, a kő marad..."

Wass Albert szoboravatás Jászárokszálláson

Nem szándékos, de a véletlen körülmények úgy hozták, hogy ismét ünnepelhettünk november 7-én. Most nem egy a magyarság számára idegen ünnepen, hanem pont ellenkezőleg. A magyar irodalom egy géniuszának az évtizedekig feledés homályába taszított Wass Albertnek állítottunk emléket.

Helyszín a városi könyvtár. A nézőközönség száma 100 fölötti, mert az előre kihelyezett 80 db szék kevésnek bizonyult. Még a szomszédos olvasóteremben is jutott szép számmal az érdeklődőkből. Számos díszvendég is tiszteletét tette. Helyi előljárók, a Vitézi Rend főkapitánya és környékbeli tagjai.

A rendezvény a Magyar himnusz közös eléneklésével kezdődött. Majd Ádám Gáborné, a könyvtár igazgatónöje köszöntötte a megjelenteket. Megnyitó beszédében kiemelte az író munkásságának és elismertségének főbb állomásait. Miért nagy jelentőségű ez az esemény, miért kell, hogy megemlékezzünk. Ezután a kezdeményező és egyben az adományozó vitéz Balogh Balázs kapott szót. Az alkotásról és a megvalósulás körülményeiről számolt be. Arról, hogy a lehetőség megteremtődése után azonnal dönteni kellett és ezen döntésében, többen is nagy lelkesedéssel támogatták.

Veres Attila és Glatz Sándor nagyváradi műhelyében készülő öntőformájának harmadik, egyben utolsó darabja az avatott szobor. A kezük nyomán keletkezett alkotás, székely emberek verejtékes munkája az anyaországbelieknek. Ezzel is erősítve összetartozásunkat. A szobor mellkasán szimbólumok láthatók. Magyaros ruházat, a testben egészen mélyen, mintegy lélekként meghúzódó erdélyi fenyvesek. Vállán a kard markolatával, keresztben a kaszával, jól ismert művének címadóival. Kisebb történelmi előadás keretében vázolta Jászárokszállás viszonyát az évszázadok során Erdélyhez, az ott élő emberekhez. A székely-jász kapcsolatok mélyebben gyökereznek, ezt genetikai vizsgálatok is alátámasztják. Szólt, történelmi korszakokról, melyeken keresztül településünk és az elszakított országrészen élők között szoros emberi kapcsolatok születtek.

Az országban 50-nél is több helyen emlékeznek meg ilyen módon az íróóriásról. Ez az alkotás a Jászság első Wass Albert szobra. Ugyanezen minta alapján készült szobrok állnak Csanádpalotán, Békés megyében és Verőcén az ország első Wass Albert múzeumának udvarán, ahol az író tárgyi hagyatékát őrzik.

Végül köszönetet mondott annak a tíz főnek, akinek munkája nélkül nem állt volna minden készen, a méltó avatáshoz. Az ő neveiket a szobor talapzatának oldalán elhelyezett táblán örökítették meg. Az alkotás leleplezését a kezdeményező és Gonda Csaba végezte, aki a rendezvény másik kulcsfontosságú támogatója volt. Ezt a pillanatot a Székely himnusz eléneklése tette még inkább bensőségessé.

A műsor Wass Albert: A bujdosó imája című versével folytatódott, Sándor Evelin gyönyörű előadásában. Majd Ádám Gáborné köszönetét nyilvánította ki az adományozó és a résztvevők irányába. Melyben üdvözölte az író szobrát új otthonában, a könyvtár falai között. Kovácsné Lajos Krisztina alkalomhoz illő a szülőföldön, Válaszút közelében gyűjtött erdélyi népdalokat énekelt.

Ezután a műsor legnagyobb része következett. Gonda Csaba bemutatta a közönség számára, a szervezésében érkezett fővendégét, Takaró Mihály irodalomtörténészt. Aki újfajta irodalomszemléletével, hiteles bizonyítékokon alapuló történetmeséléssel mutatta be az író életútját. Még szerethetőbbé, emberközelibbé, érthetőbbé téve számunkra Wass Albertet.

Azt az embert, aki reménytelen és megalázó helyzetekben sem csüggedt el. Habár a XX. századi magyarság minden létformáját megélte. Volt ő magyar állampolgár, elszakított magyar, menekült, majd halálra ítélt száműzött és emigráns. Egy kegyetlen történelmi korszak áldozataként lett nagybirtokos grófból, idegenbe szakadt éhbéren tengődő éjjeliőr Németországban. Emberéleteket megmentő háborús hősből, vált koholt, román vádak alapján háborús bűnössé. Még ekkor sem panaszkodott sorsa felől. Mindvégig hirdette, nincsenek bűnös népek csak jó és rossz emberek. Sosem vesztette el hitét, identitását. Egész életét a nemzet szolgálatában töltötte.

Hogy mennyire érintette meg ez a sors a hallgatóságot, mi sem jelezte jobban, mint a szemekben megcsillanó könnyek és a hosszúra húzódott műsor végén érkezett megnyilvánulások, melyek annak befejezése helyett, inkább folytatását ösztönözték volna. "Órákig hallgattuk volna még..." -hangzott a válasz, az előadó közönségétől elnézést kérő szavaira.

Legvégül az író hangját és utolsó üzenetét hallgathatták meg a jelenlévők egy 1989. előtti készült hangfelvételtől, mely a következőképp hangzik: "Ez a mai nemzedék, ez kapott ötvenévi agymosást, néppé gyúrták a nemzetet. Az üzenetem az, hogy ébredjete föl magyarok és legyetek újra nemzet, váljatok újra nemzetté! Ahol nem az a fontos, hogy ki mennyi pénzt hoz az országba, hanem hogy ki mennyi jót, szépet és hasznosat tud cselekedni a magyar közösségért."

A mondat utolsó szavaiban párhuzam vonható a rendezvény létrehozóinak munkájával. Bizony, ők meghallották és megértették ezt a tanítást és példamutatóan, önzetlen módon cselekedtek a közösségért.

Az avatási ünnepség hagyományosan a Szózat hangjaival zárult. A műsor végén Zetényi Csukás Ferenc a Vitézi Rend főkapitánya kért szót és méltatta a rendezvényt, ami még hosszan tartó közös fényképezkedéssel és baráti beszélgetéssel zárult.

A könyvtár életében is ritkaság az ilyen színvonalú és ennyi érdeklődőt megmozgató esemény. A véleményekből jól érthető, hogy az igény megvan az emberekben az ilyen és ehhez hasonló közösségformáló alkalmak iránt.

Az egész este, a szobor megalkotásának tanulsága a műsorban is elhangzott gondolatokban rejlik: "Ha már annyit elérünk, hogy egy felnőtt, vagy egy gyermek ránézve erre a szoborra megkérdezi ki volt Wass Albert. Esetleg ezen kíváncsiság megválaszolása végett, a könyvespolcra tudatosan olvas majd el egy könyvet, már megérte a fáradtság és az anyagi áldozat. Akkor úgy érzem mindannyian, akik részt vettünk a megvalósításban, elértük célunkat."

vitéz Balogh Balázs